

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
כ"ו אדר תשע"ז 1161 (שנה כב')

נושא השבוע: לקראת פסח (ב)

ההפטרה: כה אמר (יחזקאל מה)

פרשת ויקהל פיקודי - שבת מברכין - שבת הזודש

ראש חודש ניסן יחול אי"ה ביום שלישי מולדו לביל שלישי בשעה 19:04 ו- 10 חלקים

"...מאת אדנים למאת הכיכר ככר לאדן" (לז, כז)

אומר "בעל הטורים" - מאה אדנים היו במשכן הם כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום. כשם שהאדנים היו יסודות למשכן כך הברכות הן יסודות הקדושה שביהודי שכן יהודי מברך ומודה לקב"ה על כל השפע והמזון שחננו ומקיימו. "אדן" - לשון אדנות, ע"י שיהודי מברך הוא מעיד כי השם יתברך הוא אדון על כל הבריאה, ומהווים "מאה אדנים" היינו את היסוד למשכן הפנימי שלו.

שבת הזודש

בשבת הסמוכה לר"ח ניסן קוראים את פרשת החודש ומוציאים ספר תורה אחד לקריאת פרשת השבוע וספר שני לקריאת פרשת החודש (ש"ע ס' תרפ"ה ס"ד) בפרשת השבוע קוראים 7 עולים והמפטיר את פרשת החודש (שם) הטעם שתיקנו לקרוא קריאה מיוחדת לשבת זו מפני חשיבותו של חודש ניסן שהוא ראש לכל החודשים ומלך עליהם ומצוה לקדשו יותר מכל שאר החודשים, לכן מכריזים עליו לקדשו ברבים בשבת שהיא יום כינוס ואסיפה בבתי כנסיות ע"י קריאה זו בתורה וההפטרה בנביא.

האפיקומן שהביא שלום

מעשה שהיה

שמי אלחנן, אני בן 10 וחצי, אני הילד השני במשפחה, מתחתי יש שתי אחיות ומעלי אח אחד, מני שמו. אני ילד חברותי מאד מסתדר כמעט עם כולם אך יש אחד שאף פעם לא הצלחתי להסתדר, אחי מני. מאז שאני זוכר את עצמי אנחנו לא מסתדרים, מה לא עשיתי, אפילו ההורים שלי מבינים את זה והוא אמר זאת: "אין לי שום טענות, אני לא רוצה שיהיה אח שלי בכלל", הורי אמרו לו כמה פעמים: "אתה מזיק לעצמך, בני אדם לא רואים בעין יפה אח ששונא את אחיו", אך הוא בשלו. הורי שוחחו איתי והסבירו לי שהבעיה היא בו, שהוא מקנא בי סתם, ושלא עשיתי שום דבר שמצדיק את השנאה הזו וכי אני בסדר גמור, ואפילו מבליג הרבה יותר מכל ילד רגיל. חג פסח הגיע, כל המשפחה המורחבת נסעה לבית הארחה כדי לעשות את הפסח בצוותא, לרגל מלאת 70 שנה לסבי. היה זה בית הארחה קטן והמשפחה שלנו שכרה אותו, הדודים שלי הכשירו את המקום וכל האוכל הוכן על ידי משפחה, בערב החג התקיימה תפילה חגיגית ומיד אחריה התחלנו לערוך את הסדר, קידשנו על היין לאחר מכן "ורחץ" ואז הגיע הדבר שכולנו חיכינו לו האפיקומן, מלבד האפיקומן שהיה לכל אב משפחה היה האפיקומן של סבי, כולנו נעשנו דרוכים לקראתו כי סבא תמיד נתן תמורת מציאתו מתנה יקרה. על פי חוקי המשפחה ניתנו לסבי 5 דקות ללכת ברחבי בית הארחה ולהטמין את האפיקומן ואחר כך בכל חצי שעה ניתנו 10 דקות לילדי המשפחה לחפש אותו. בראשי היה כבר רעיון כיצד למצוא אותו, במקום לחשוב איפה יחביא אותו סבי, חשבתי איפה לא. הבנתי שכל הילדים ירוצו לחדרים אבל ידעתי שאין סיכוי שסבי יטמין שם, חשבתי על המטבח אבל ידעתי ששם הוא ימנע מלשים את האפיקומן כי היו שם עובדים זרים, כך בשיטת

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א *שעון קיץ* לא לעיין בתפילה *סוף זמן ק"ש 9:05-9:00

כניסת שבת: 6:36 יציאת שבת: 7:27 יציאת שבת: 8:11

הפסילה הצטמצמתי לכמה אזורים ציבוריים שיש בהם מקומות מחבוא, ואכן כבר בהפסקה השנייה מצאתי את האפיקומן מונח לו במדף התחתון של איזה ארון נוי בקומה מינוס אחת. החבאתי את האפיקומן במחבוא משלי ורצתי להודיע לכולם שמצאתי אותו. כולם החמיאו לי וטפחו על כתפי חוץ ממישהו אחד, מנחשים מי? אחי מני, הוא אמר: "אני לא מאמין שמצאת, בטח רצית שנפסיק לחפש", "מני זה לא יפה" אמרו לו ההורים, אבל מני אמר: "אני אמצא את האפיקומן ואחר כך תיראו שהוא סתם אמר", הוא עזב את החדר ורץ החוצה, חששתי שהוא יגיע למחבוא שלי וייקח אותו. ויאמר שהוא מצא אותו בהחלטה של רגע קמתי ורצתי גם אני, לקחתי את האפיקומן והתכוונתי לרוץ חזרה לחדר האוכל להראות לכולם, אבל בדרך פשוט ראיתי מולי את מני הוא החל לרוץ אלי, ידעתי שהוא מתכוון לחטוף לי את האפיקומן, פניתי לאחור והתחלתי לרוץ בכל הכוח, פתחתי את דלת הבניין והתחלתי לרוץ החוצה ומני אחרי, יצאתי משער הכניסה ואפילו לא שמתי לב לאן אני רץ, רצתי בכל כוחי לעבר החורשה והוא אחרי, אני חושב שזו הייתה ריצת חיי, רצתי בלי לחשוב על כלום, לא על זה שלילה כעת ולא על זה שהחורשה הזו היא ממש כמו יער, לא על זה שמחכים ולא שמה שאני עושה פשוט מסוכן. רצתי לפחות חצי שעה, כשהתעייפתי נעצרתי וגיליתי שמני לא בסביבה ושאני בתוך חורשת עד ואין לי מושג איך חוזרים לבית הארחה, התיישבתי והתחלתי לבכות ופשוט נרדמתי. לאחר כמה שעות התעוררתי והתחלתי שוב לבכות הבנתי שהפסדתי את ליל הסדר ושאני לבד ביער הגדול והמפחיד ורעדתי מפחד. לפתע שמעתי קולות, לא ידעתי מי זה והתחבאתי מאחורי עץ רחב כשהלב שלי הולם בחוזקה, לפתע שמעתי קול מוכר, היה זה מני הוא נשמע בוכה: "אבא, אני לא חשבתי שזה מה שיהיה, אני ממש דואג לאלחנן ופחד שיקרה לו משהו, אני רק רוצה למצוא אותו ולבקש ממנו סליחה ולהבטיח שיותר לא אריב איתו", ואז שמעתי קול בכי גדול, היה זה בכי של חרטה וכאב, החלטתי לצאת ממקומי ולגשת אליהם: "אבא, מני", קראתי. מני קם, רץ אלי וחיבק אותי חזק תוך שהוא בוכה: "ברוך השם, כל כך דאגתי לך אלחנן, סליחה על מה שעשיתי, אני ממש לא התכוונתי", בכיתי גם אני ולא אמרתי דבר, בבכי שלי הייתה מהולה הרבה שמחה שמצאו אותי וגם על כך שמני הבטיח לשנות את התנהגותו, לפתע ראיתי שוטרים בידיהם פנסים גדולים, סריקות נערכו אחרי כל הלילה, ליל הסדר נקטע כי כולם יצאו לחיפושים וכל הנשים נשארו לומר תהילים. השעה הייתה קרובה ל-4:00 לפנות בוקר, אבי מיהר להודיע לכולם שהכול בסדר, כולם חיבקו אותי ושמחו לקראתי, הורי הודו לשוטרים וכולם חזרו לחדר האוכל לסיים איכשהו את ליל הסדר, סבי ביקש לדבר: "הלילה הזה הרגשנו באמת מה זה ליל שימורים, וברוך השם מצאנו את האפיקומן הכי יקר שאבד אי פעם, ואם זה יגרום לכך שמני ואלחנן יאהבו זה את זה כל הדאגה והפחד היו כדאיים, ובשביל אלחנן זו מתנת אפיקומן הכי גדולה שיכולה להיות", ואז קלטתי שהאפיקומן עדיין ביד, אחי מני הפך לילד רציני, היחס הנורא חלף כלא היה, וכשאני חושב על זה אני מבין שמתנת האפיקומן שקיבלתי מסבי הייתה קטנה לעומת זו שמני קיבל, את האישיות הטובה שלו.

(ילדים מספרים על עצמם 8)

הלכות כשרות מצרכים לפסח

פינת ההלכה

מצרכי מזון סגורים:

- א. יש להעדיף לקנות מצרכי מזון לפסח בהכשרים מהודרים [כגון: הבד"צ] (ז. ע.) אבל כשיש סתם מדבקה שכתוב עליה "כשר לפסח", כשלא ברור מי נותן ההכשר [אפשר לזייף בנקל] או שהמוכר מעיד על כשרות המוצר ואין הכשר מסודר אין לסמוך (נית יאולי ח"צ סי' כט).
- ב. כשקונה בשר בהמה לפסח יזהר שלא לומר "בשר זה לפסח" [הטעם: שנראה שמקדישו לקורבן פסח] אלא יאמר "בשר זה ליום טוב" (שו"ע סי' תסט ס"א) (וכמובן כל השנה יש להקפיד לספרדים לקנות בשר בהמה חלק בית יוסף) (ילקו"י או"ה ח"א סי' כט ס"ד). ואם בכל זאת אמר, הבשר לא נאסר בדיעבד (זרכי יוסף ס"ק א כה"ח ס"ק א, חזו"ע פסח עמ' ריז-ריח) טוב להחמיר שלא לומר כן גם בבשר עוף ודגים (כה"ח סק ה, חזו"ע סס) אבל לגבי שאר מוצרי מזון יכול לומר שזה לפסח (שו"ע סס, כי צא מועד לגר"צ חוטא ס"י).
- ג. יש ספרדים שנוהגים לאכול קטניות בפסח [כגון: חומס, אפונה, שעועית, פול, עדשים] מ"מ יזהרו מאוד לבדקם מגרגירי החמץ וכן מתולעים! (חזו"ע עמ' פב, תורת המועדים פ"י ס"ט) ובאורז המנהג לבדוק 3 פעמים כשאין ילדים (מפריעים) בקרבנות (סס) [ואף אורז עם הכשר לפסח צריך בדיקה, אך מספיק בדיקה אחת (הגש"ל יחזק יוסף בלוין)] ויש שלא נהגו לאכול קטניות וכל עידה תנהג כמנהגה (סס).

ד. מנהג הספרדים לאכול פירות מיובשים בפסח וצריך להקפיד לקנותם בהכשר לפסח של גוף כשרות מוסמך, [הטעם: יתכן שמשרים/מבריקים/מפזרים עליהם חמץ] (חז"ע עמ' קיז).

מוצרי מזון פתוחים: ד. מוצרים יבשים חיים – כגון: שקדים, גרעינים, שעועית, אורז וכדו' במשקל יש לקנות לפסח מיהודי ירא שמים שניקה חנותו מחמץ (ק.ילקו"י עמ' תקפ"א) אורז טוב לקנות באריזה שיש עליה הכשר לפסח. (עיין שו"ת יבי"א ח"ח סי' מד).

ה. **מוצרים קלויים, מבושלים או פירות יבשים** כגון: בוטנים, גרעינים קלויים וכדו' יש לקנות לפסח רק ממקום שכשר לפסח בפיקוח גוף כשרות מוסמך (חז"ע עמ' קיז). וכנ"ל לגבי טחינת גרגרי קפה באותו מקום (ס).

ו. כשקונים דלעת או חזרת אצל הירקן יש להיזהר שלא יחתכנה בסכין חמץ וכן כששוקל ידאג שהמשקל / הכף יהיו נקיים מחמץ (עיין חז"ע עמ' פא).

ז. **מוצרים שאינם ראויים לאכילה** – מוצרים שטעמם פגום ואינם ראויים לאכילה וגם אין משתמשים בהם לאכילה, אינם צריכים הכשר לפסח, ולכן:

* מותר להשתמש בפסח בסבון ובשאר חומרי ניקוי, במשחת נעליים, דבק, מי בושם ומוצרי קוסמטיקה אפילו שיש חשש לתערובת חמץ בהם. (תורת מועדים פ"ו ס"ב-כד).

* **חומרי ניקוי לשיטפת כלים** אע"פ שמעיקר הדין מותר להשתמש אע"פ שאין עליהם הכשר לפסח, מ"מ טוב לקנותם בהכשר לפסח דווקא (ק. ילקו"י עמ' תקפו ס"ד).

* מותר להשתמש בביצים בפסח אע"פ שהחותמת שעליהם (האדומה) בחשש חמץ (מלות אכנד סי' לה) וטוב לקנות ביצים שהחותמת שעליהם כשרה לפסח [היינו שיש עליהם סימון מיוחד של כוכביות, או שכתוב כשר לפסח וכדו' ובד"כ במקומות שמוכרים בהכשרים מהודרים דואגים להביא סוג כזה של ביצים] (ד. ע. ועיין ק. ילקו"י ח"ג).

* **טבק להרחה** – מותר להריח בפסח אפילו שיש בו חשש לתערובת חמץ (תורת מועדים).

ח. **תרופות: * אם אין החיך נהנה מהם** כגון: **טבליות וכדורים** אף שיש בהם חשש לתערובת חמץ מותרים לחולה שאין בו סכנה [היינו חולה שחלה בכל גופו], וכן חולה שיש בו סכנה, אבל אם זה מיוחד קל כגון: כאב ראש וכדו' (באופן שאינו נופל למשכב מחמתו) אסור להשתמש בהם (חז"ע עמ' קכ).

* **אם החיך נהנה מהם [טעם טוב]** – כגון: **סירופ מתוק, כדורים למציצה** שאין עליהם הכשר לפסח אסור למצוץ או לבלוע מהם בפסח [כל שנה מפרסמים את התרופות שכשרות לפסח]. אבל חולה שיש בו סכנה מותר, וטוב שיתן בתוכם דבר מר שלא ינהה.

* טוב לבקש מהרופא בעת רישום התרופות שירשום לו תרופות כשרות לפסח (פסח כהלכה סי' ו ס"ח, שו"ת יח"ד ח"ב סי' ס, תורת מועדים ס, חז"ע עמ' קכב).

ט. **משחת (וטיפות) שיניים ואודם** טוב להחמיר להשתמש רק באלו הכשרים לפסח (ד. ע. וכן אמר לנו

הרה"ג יצחק יוסף בעל ילקוט יוסף), אע"פ שמעיקר הדין מותר אפילו שאין כשרות לפסח (אור לזיון ח"ג עמ' מד).

י. **מאכל בעלי חיים** (תוכים, דגים, כלבים וכו') אם המזון אינו ראוי למאכל אדם וגם אין החמץ בעין אלא מעורב במזון ונתערב לפני פסח מותר להשהות מזון זה בפסח ולהאכילו לבע"ח שברשותו [אבל חמץ בעין ממש אסור להשהות ולהאכילו לבע"ח] (אור לזיון ח"ג פ"ח ס"ה).

הכשרת כלים לפסח

א. כלים שמשתמשים בהם בחמץ אסור להשתמש בהם בפסח מבלי להכשירם (שו"ע סי' תנא), ואפילו שהשתמש בכלי פעם אחת בחמץ צריך להכשירו לפסח (ילקו"י או"ח ח"ג עמ' תע).

ב. כל הכלים והמכשירים שצריכים הכשרה צריך לנקותם היטב קודם ההכשרה עד שלא יישאר בהם ממשות של לכלוך, שומן או חלודה (שו"ע ס).

ג. בכל כלי הולכים אחר רוב תשמישו לעניין הכשרתו לפסח, אע"פ שרוב תשמישו הוא לא בחמץ בכלל (שו"ע ס"ו), והוא שהכלי אינו בן יומו בזמן הכשרתו [שאם הוא בן יומו מחמץ צריך להכשירו כדין תשמישו בחמץ אע"פ שהוא מיעוט השימוש] (משנ"ב ס"ק מו).

ד. ראוי להיזהר להקדים את ההגעלה לפני זמן איסור חמץ, אין להגעיל כלי בשר וכלי חלב יחד אלא כשאחד מהם אינו בן יומו, ואם שניהם בני יומם יגעילם בזה אחר זה (שו"ע סי' תנ"ב ס"א-ג).

בלנדר – הכשר המיכל שטיפה והדחה, ואם השתמש בו בחמים יכשיר את המיכל ושאר החלקים על ידי עירו מכלי ראשון (כפי תשמישו ששמים בו ירקות חמים מכלי ראשון) [חלקי זכוכית רק ע"י שטיפה והדחה לספרדים]. ולגבי הסכינים בין השתמש בהם בצונן בין בחם הם צריכים הגעלה ואם אי אפשר לפרק את הסכין בנפרד מהפלסטיק ישאל רב (תורת מועדים ע' בלנדר).

כוסות צלחות ובקבוקים – * אם השתמש בצונן: הכשרם ע"י שטיפה והדחה במים (שו"ע ס"ה).

* ואם השתמש בחמים: * אם הם מזכוכית לסוגיה (כגון: דורלקס, פיירקס, ארקופל ארקורוק וכו') הכשרם ע"י שטיפה והדחה במים (שו"ע ס"ו). * אם הם מחרס לסוגיו (כגון: פורצלן) אין מועיל להם

הכשר (ש"ע ס"א ו- ס"ב). אם הם ממתכת, בקליט או פלסטיק הכשרם כתשמישם [אם תשמישו עירוי מכלי ראשון אז הכשרם ע"י עירוי מכלי ראשון וכו'] (ש"ע ס"ה- ו). אם הם כלי אמייל הכשרם ע"י הגעלה ברותחים בכלי ראשון וטוב להחמיר להגעילם 3 פעמים (חז"ע עמ' קנז). **כיריים של גז** – יש לנקות היטב ויש לשים לב לגרד את כל הכפתורים של הלהבות וכן במקומות הברנים, החיבורים והצינורות (מצוי חמץ ישן דבוק) ואח"כ מערים מים מכלי ראשון על כל המשטח העליון, ואת החצובה וה"מבערים" (להבות) יש להגעיל במים רותחים בכלי ראשון, ואם עירה מים רותחים מכלי ראשון די בכך (חז"ע עמ' קלז-קלח).

מדיח כלים – הפועל ע"י שטיפה ברותחין עם חומרי ניקוי, הכשרו ע"י שינקו בשטיפה והדחה היטב וטוב ונכון שאח"כ יפעילו את המכונה (ללא כלים) בשטיפה ברותחים עם חומרי ניקוי שפוגמים (ילקו"י ח"ה עמ' פס).

מחבתות – הגעלה במים רותחים בכלי ראשון (ש"ע ס"א), ואם דבוק שומן וא"א להסירו אזי הכשרו בליבון קל. מחבת טפלון (טיגון ללא שמן) אי אפשר להכשירו ואם רגיל להשתמש בו עם שמן הכשרו כמחבת רגיל. **מטחנת בשר** – אם משתמש בה תמיד בקר אפילו שטחן לחם עם הבשר מספיק הדחה וניקוי היטב, ואם השתמש בחמץ חם או חמץ קר עם חריף אזי צריכה הגעלה אחרי ניקוי, והחלק המנוקב אם אי אפשר לנקותו היטב ילבנו ליבון קל מעל לגז (חז"ע לגר"ע יוסף פסח עמ' קס, קלו שו"ת יבי"א ח"ה ח"ד סי' ב).

מיחם של מים חמים [ששמים על האש או על הפלטה] אם משתמשים בו רק למים חמים אין צורך להכשירו, ואם לפעמים מניחים על המכסה בורקס או לחם לחמם וכיו"ב – צריך להכשירו [גם את המכסה] בהגעלה בכלי ראשון (פס"א ח"ג סי' פט ס"עט).

מיקסר – גופו מבחוץ צריך ניקוי במים חמים עם חומרי ניקוי אחר פירוק החלקים שהצטבר בהם לכולך, [וכן יש לנקות את חלק המנוע שנחשף בפתיחה ויש לפרק את הפלסטיק במקום שמתחבר מערבלי לישת הבצק ולנקות מתחתיו היטב]. ושאר חלקי המיקסר שמניחים בהם מאכל הכשרם כתשמישם.

מיקרוגל - ☒ עם גופי חימום [השחמה] – דינו כתנור – ראה תנור אפיה.

☒ רגיל [רק קרינה] - **שמשמש לחימום מאכלים** ינקוהו היטב ויניחו בתוכו כוס עם מים המכילה חומר ניקוי ויפעיל המיקרו גל עד שהמים ירתחו במשך מס' דקות כדי שהדפנות יספגו את האדים. [צלחת זכוכית השטוחה שבתוכה די לה בשטיפה היטב]. וראוי להחמיר להשתמש בו בפסח באמצעות קופסת קרטון או פלסטיק סגורים היטב (ק. ילקו"י סי' תנא ס"י).

ואם משמש לבישול ראוי להחמיר שלא להשתמש בו כלל בפסח (פס).

מקרר – להפשיר ולנקות ובפרט בידיות, בחריצי המדפים ובקיפולי הגומי וגופי הקירור. **סירי בישול** יש לפרק את הידיות ולנקות מתחתם ולאחר מכן להגעיל את הסיר, המכסה והידיות במים רותחים בכלי ראשון (ש"ע ס"יב, יד).

פלטה חשמלית של שבת – הכשרה ע"י עירוי מים חמים מכלי ראשון [או לכסות בנייר כסף בלא עירוי] אע"פ שמשתמשים בו לפעמים לחימום לחם על הפלטה. אבל אם כל שבת או ברוב השבתות משתמשים בה גם לחימום לחם צריכה ליבון ומאחר ואי אפשר ללבנה יש לנקותה היטב ולכסותה בנייר כסף עבה ויקפידו להשתמש בפלטה רק כשהיא מכוסה בנייר כסף (עיין חז"ע פסח עמ' קלח ופסח כהלכה סי' ח סכ"ב, עיין אור לציון ח"ג פ"י ס"ד).

שולחן – אם מכוסה תמיד במפה די שינגב היטב ויכסנו במפה לפסח (תורת מועדים פס), ואם אוכל עליו ממש נוהגים להכשירו ע"י עירוי מים רותחים מכלי ראשון (ש"ע ס"כ), ואם חושש שיתקלקל ינקוהו היטב וישתמש ע"י שיפורס מפה חדשה (תורת מועדים פס). **שיניים תותבות** – הכשרם בשטיפה והדחה במים צוננים וניקוי היטב, וטוב שיערה עליהם מים חמים מכלי ראשון (חז"ע עמ' קמה, קנא).

שיש וכיור – **שיש** – ינקה היטב עם חומרי ניקוי [אפילו שיש חורים מה ששם נפגם] ואח"כ יערה על השיש מים רותחים מכלי ראשון. ואם חושש שהשיש יתקלקל אם יערה רותחים אז רק יצפנו באלומיניום עבה בלא עירוי. **כיור** – מערה עליו מים רותחים מכלי ראשון [נכון לערות 3 פעמים (פס)] את המסננת והברזים ינקה היטב ובפרט בידיות.

תבנית אפיה – אי אפשר להכשיר וצריך לקנות חדשות דווקא. (משנ"צ ס"ק ס"ה לזכ"ר ליבון וא"א לעשות כן).

תנור אפיה – ינקה היטב (את כל חריציו אף בחלק העליון הפנימי) בחומר חריף ואח"כ ישהנו 24 שעות בלא שימוש וידליק את התנור בחום הגבוה ביותר למשך שעה (תורת מועדים פס).

קבלת שבת מוקדמת באשדוד בבי"כ הריב"ז רח"א אור לציון אזור ז, מנחה שעה לפני פלג מנחה היינו בשבת זו תחילת תפילת מנחה ב- 4:54 (כולל דרשה מפי אחד הרבנים)

ניתן לקבל את העלון בכל שבוע במייל (דוא"ל) יש להפנות בקשה חד פעמית לדוא"ל של העלון

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com